

Siv.ark. Sverre Moe AS

Postboks 3140
3510 HØNEFOSS

KULTURHISTORISK MUSEUM Universitetet i Oslo		
Saksb. L160	24 JAN. 2005	Kopi
Ark: 0612-180.		
Saksnr 05/2622	Dok.nr.: 1	

Helgelandsmoen næringspark gnr 180 bnr 4 og gnr 225 bnr 7 i Hole kommune - Rapport fra kulturminneregistreringer

Ovennevnte planområde er nå arkeologisk registrert. Det ble ikke funnet automatisk fredete kulturminner. Vi har derfor ingen merknader til planen.

Vi minner likevel om at dersom det framkommer automatisk fredete kulturminner i forbindelse med anleggsarbeid eller annen virksomhet i planområdet, må arbeidet straks stanses og utviklingsavdelingen i fylkeskommunen varsles, jmf. kulturminneloven §8, 2.

I forbindelse med registreringen ble det totalt brukt 10 arbeidstimer, inkl. kjøring, for og etterarbeid. Faktura på til sammen kr 5.400,- (10 timer a kr 540,-) vil bli sendt fra regnskapsseksjonen snarest.

Med hilsen

Åse Klundelien e f
konst. utviklingssjef

Inger Liv Gøytil Lund
Kulturvernleder

Vedlegg:

1 Arkeologisk rapport med kart

Kopi til:

Buskerud kommunerevisjon

Fylkesmannen i Buskerud

Hole kommune

Kopi med vedlegg til:

Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo Postboks 6762 St.Olavspl., 0130 OSLO

Postboks 4197, 3005 DRAMMEN

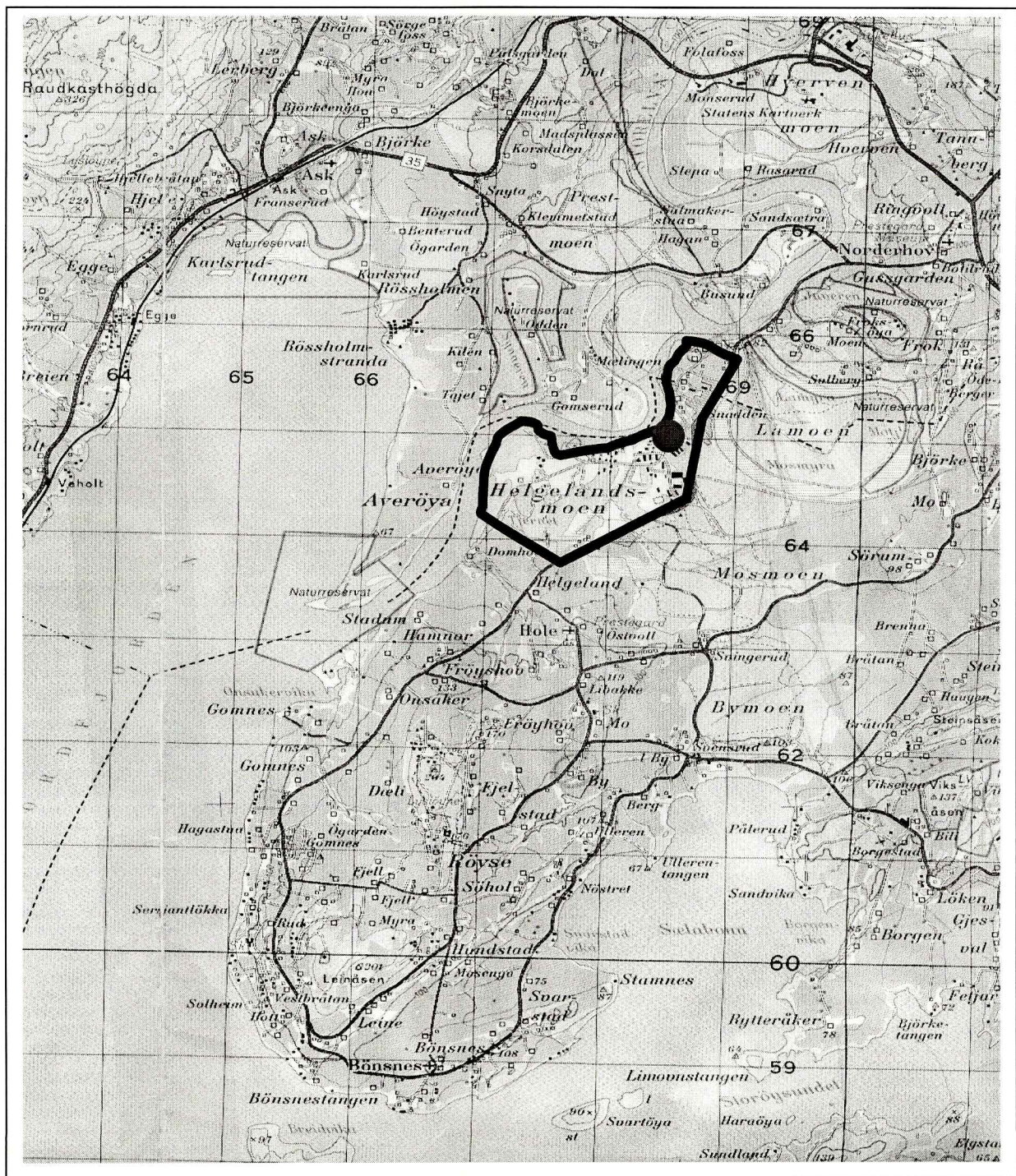
Postboks 1604, 3007 DRAMMEN

Herredshuset, 3530 RØYSE

Magne Nilsen Utviklingsavdelingen

**RAPPORT FRA KULTURMINNEREGISTRERING AV INNMARKSOMRÅDE PÅ
 HELGELANDSMOEN I HOLE KOMMUNE**

Fylke	Buskerud
Kommune	Hole
Gårdsnr., Gård	180/4 Helgelandsmoen
Saksnr	04/602
Saken gjelder	Helgelandsmoen næringspark
Kartblad	ØK-kart: CJ 049-5-2 og CJ 050-5-4
Utført av	Kjell E. Sønsterud, Utviklingsavdelingen, Buskerud fylkeskommune
Utført dato	15.11.04

Formål og bakgrunn for undersøkelsen

I forbindelse med omlegging av Helgelandsmoen militærleir til næringspark ble det 15.11.04 foretatt en arkeologisk registrering av aktuelle områder. Formålet med denne registrering var å påvise og avklare forholdet til automatisk fredede kulturminner.

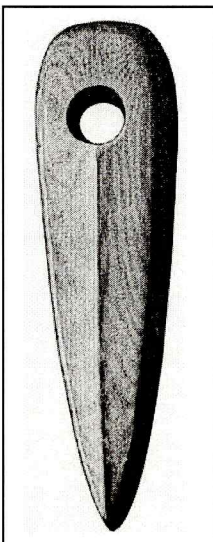
Tidsbruk og bemanning

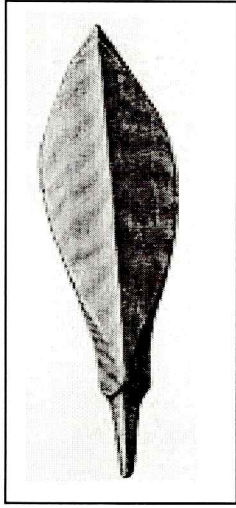

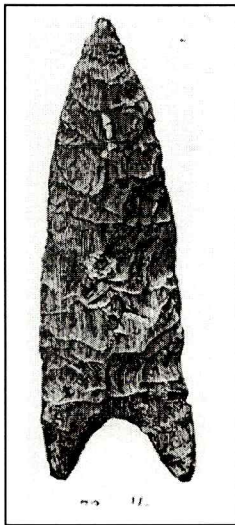
Undersøkelsen ble foretatt av Kjell E Sønsterud. Det ble brukt 7,5 timer i felt og 2,5 timer til etterarbeid, til sammen 10 timer.

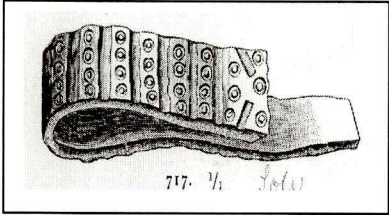
Tidligere arkeologiske registreringer

Det er ikke tidligere registrert automatisk fredede kulturminner i dette området. Det er imidlertid gjort flere løsfunn både på gården Helgeland og på militærområdet.

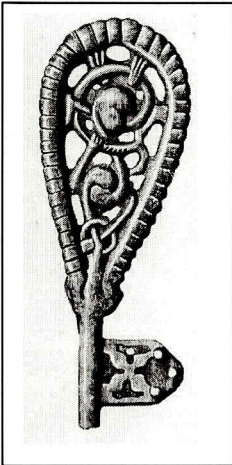
Løsfunn

Cnr	Gjendstandstype	Illustrasjon	Datering
C30868	Vestlandsøks av stein av type noe nær H. Gjessing: Rogalands steinalder, fig. 99, med tilnærmet rektangulært tverrsnitt og tverr egg. Vårt eksemplar atskiller seg fra typeeksemplaret ved at det er kraftigere, har sterkere hvelvet ytterside og planere innerside. Det er slipt over det hele og pent formet med unntagelse av et langt "huggesår" på yttersiden, fra nakkepartiet og ned til midten. Litt beskadiget i eggen, forøvrig godt bevart. Lengde 18,9 cm, bredde over eggen 5,7 cm. F. før 1905 på Helgeland (g.nr. 46), Hole s. og pgd., Buskerud. Øksa er deponert på Røyse skole, Hole i Buskerud		Steinalder
C24289	Bred, kraftig skafthulløks av sten av hovedtypen [Rygh fig.27]R.27, men meget kortere. Øksen som smalner av fra egg til bane, har brede, plane sideflater; undersiden er plan og oversiden hvelvet. På oversiden har den en ganske svak antydning til en langsgående, ophøiet list som på typeeksemplaret. Skafthullet som sitter nær banen er ovalt og vidt. Eggpartiet og sideflatene er delvis slipt, ellers prikkhugget. Lengde 17,7 cm. Bredde over eggen 7,7 cm. Funnet våren 1928 ved harving på et jorde på Helgeland (gnr. 46), Hole s. og pgd., Buskerud.		Yngre steinalder/bronsealder

<p>C31472.</p>	<p>Tangen og litt av bladet av en pilespiss, muligvis som [Rygh fig.539]R. 539, idet den karakteristiske avsatsen på tangen er til stede. Overgangen tangeblad er ikke så jevn som på typeeksemplaret. Noe forrustet. Lengde 7,3 cm, st. bredde 1,7 cm. F. på Helgeland (g.nr. 46), Hole s. og pgd., Buskerud, rett bak hovedbygningen på gården. Gave fra finneren, Magnus Solum. Innbrakt som foreg. nr.</p>		<p>Jernalder</p>
<p>C31471.</p>	<p>Pilespiss av jern, som [Rygh fig.538]R. 538, men med spinklere tange enn typeeksemplaret. Bladets ene side flat, den andre har midtribbe. Bra bevart. Lengde 12,3 cm, st. bredde 2,1 cm. F. på Helgelandsmoen av Helgeland (g.nr. 46), Hole s. og pgd., Buskerud ca. 1925-30. Gave fra finneren, Magnus Solum, Lierbyen, Lier. Innbrakt som foreg. nr.</p>		<p>Jernalder</p>
<p>C19750</p>	<p>Noget mer end den nedre halvdel af en spyspids af flint= [Rygh fig.72]NO. 72, dog er indskjæringen forneden ikke saa dybtgaaende, som paa sidstnævnte. Bruddet ser temmelig nyt ud. Nu 7 cm. lang, største bredde 3,3 cm., 7 mm. tyk. F. paa Helgeland, Hole s. og pgd. (</p>		<p>Steinalder</p>

<p>C17126.</p>	<p>a) Armbøile af Sølv, tilhørende samme Type som [Rygh fig.717]NO. 717, 718. Den dannes af et fladt Baand, der aftager jævnt i Bredde fra Midten mod Enderne. Ornamenterne bestaa i 2 rader fordybede Trekanter, hver emd 3 ophøiede Punkter i Bunden og med en indtrykt Cirkel ved Trekanternes Toppunkter; Toppunkterne i de to Ornamentrader vende indad, imod hinanden. Trekanterne ere lidt indskaarne i Basis, saa at de faa lighed med et Hjerte. Ved Ornamentradernes Ender et Kors af indtrykte Cirkler. Vægt 24,4 gr.; Baandets største Bredde 1,3 cm.</p>		
<p>C17128.</p>	<p>c) Armbøile af Sølv, meget nær lignende den foregaaende, Vægt 24,3 gr., største Bredde 1,25 cm.</p>		
<p>C17127.</p>	<p>b) Armbøile af Sølv af samme Form. Ornamenterne bestaa her alene i 2 Rader fordybede Trekanter med 3 ophøiede Punkter i, Toppunkterne vendte mod hinanden. Vægt 25,4 gr.; Baandets største Bredde lidt over 1 cm.</p>		

<p>C17129.</p>	<p>d) En hel Del mindre Brudstykker af mere eller mindre lignende Armbøiler af Sølv, paa faa Undtagelser nær ogsaa med lignende Ornamenten. Der er Stykker af mindst 15 Exemplarer. Et Par af dem have været lukkede med Kroge og ere altsaa at betegne som Armringer. Nogle af Brudstykkerne ere plat udhamrede, saa at Ornamenterne ikke længere kunne sees. Alle Brudstykkers Vægt tilsammen er 101,6 gr.</p>		
<p>C17130.</p>	<p>e) Nogle Brudstykker af Armringer af Sølv, dels sammenvundne af to Stænger, dels dannede af en enkelt rund, glat Stang. De have alle været temmelig spæde. Vægt tilsammen 41,8 gr. Disse Sager ere f. i Juni 1892 paa Exerccerpladsen Helgelandsmoen i Hole Pgd., Buskerud Amt, sammen med omkr. 200 Sølvmynter Fundet fremkom ved en Skandsegravningsøvelse, foretaget af Ingeniørkorpsets Rekruter under kommando af Kaptein J.M. Boyesen, der tog Vare paa Fundet og indsendte det til Universitetets Oldsagsamling og Myntsamling. Findestedet er en flad, lavt liggende Tange, der springer ud i elven. Her ligger øverst et tyndt Humuslag, derunder et 0,5 m. tykt Lag af fin Rødsand, hvorpaa følger grovt Elvegus. Fundet laa ovenpaa det sidste; Omstændighederne tale efter Kapt. Boyesens lagttagelser stærkt for, at det har været gammel Elvebund, og at Stedet har været overskyldt af Elven, dengang disse Sølv-sager kom did, - maaske derved, at de tabtes i Vandet. Af Mynterne er omtrent Halvdelen norske og fra Harald Haardraades Tid; dog ere et Par af dem maaske først prægede under Haralds Sønners Regjering. Haraldsmynterne ere alle af en og samme Type, den med 3 sammenlegte Skjolde paa Adversen (Schives Norges Mynter pl. II fig 18-26), hvilken Type ikke i noget tidligere fremkommet Fund har været repræsenteret i saa mange Exemplarer og Varieteter</p>		

	<p>som her. Af de øvrige Mynter er en mindre Del danske og angelsaksiske, de fleste tyske. Efter Mynterne maa Fundets Nedlægningsstid med Rimelighed kunne sættes til omkring 1070 e. Kr. De fundne Sølvsmykker ere for den største Del af meget daarligt Sølv (30% Sølvgehalt); kun en mindre Del af Brudstykkekerne holder 70% Sølv.</p>		
C 17388.	<p>Broncenøgel, i Form staaende nær [Rygh fig.454]NO. 454, men med kun 2 Tapper paa Skjæret og kortere Haandtag, der er ganske aabent, ikke udfyldt med gjennembrudte Ornamenter. Prydet med enkelte og dobbelte Cirkler med Punkt i Centrum; Længde 7 cm. Formodentlig fra Middelalderen. Funden paa Helgeland i Hole Sogn og Pgd., Buskerud Amt</p>		Middelalder

Gårdshistorie

Gård, Gnr/Bnr	Uddrag fra Rygh	Første gang nevnt i skr. kilder	Alder
Helgeland 46.	<p>. Udt. hæ2llann. -- a Hælgælände DN. XI 23, 1330 Helghaland a Røse DN. II 528 c. 1430. Hellelandh NRJ. IV 144, 1528. [Hellieland DN. XIII 832 c. 1560]. Hellegeland St. 174. Hallelandt 1578. Helleland 1604.1/1. Helleland 1657. Helgeland 1723. b.5,s.12 Hyppigt Navn, oftest skrevet Helland (der dog ogsaa kan have anden Oprindelse). Da -land sjelden sammensættes med Personnavne, er der en overveiende Sandsynlighed for, at</p>	1330	

	<p>første Led i Helgaland ikke er Mandsnavnet Helgi, men Adjektivet heilagr. Betydningen bliver da: Jord hørende til et Hov. Wiel XXX S. 121 fortæller, at ældgamle Folk paa hans Tid erklærede, at Gaarden tidligere kaldtes Strituland (jfr. Munch Beskr. S. 147: Gaarden kaldtes i det 17. Aarh. endnu Stretuland). Dette maa være det Streituland, hvorhen den opdigtede Friðþjófs Saga henlægger Kong Rings Bolig. Navnet synes at forudsætte et *streita, ensbetydende med Folkespr. streit "Besvær".</p>		
--	--	--	--

Områdebeskrivelse

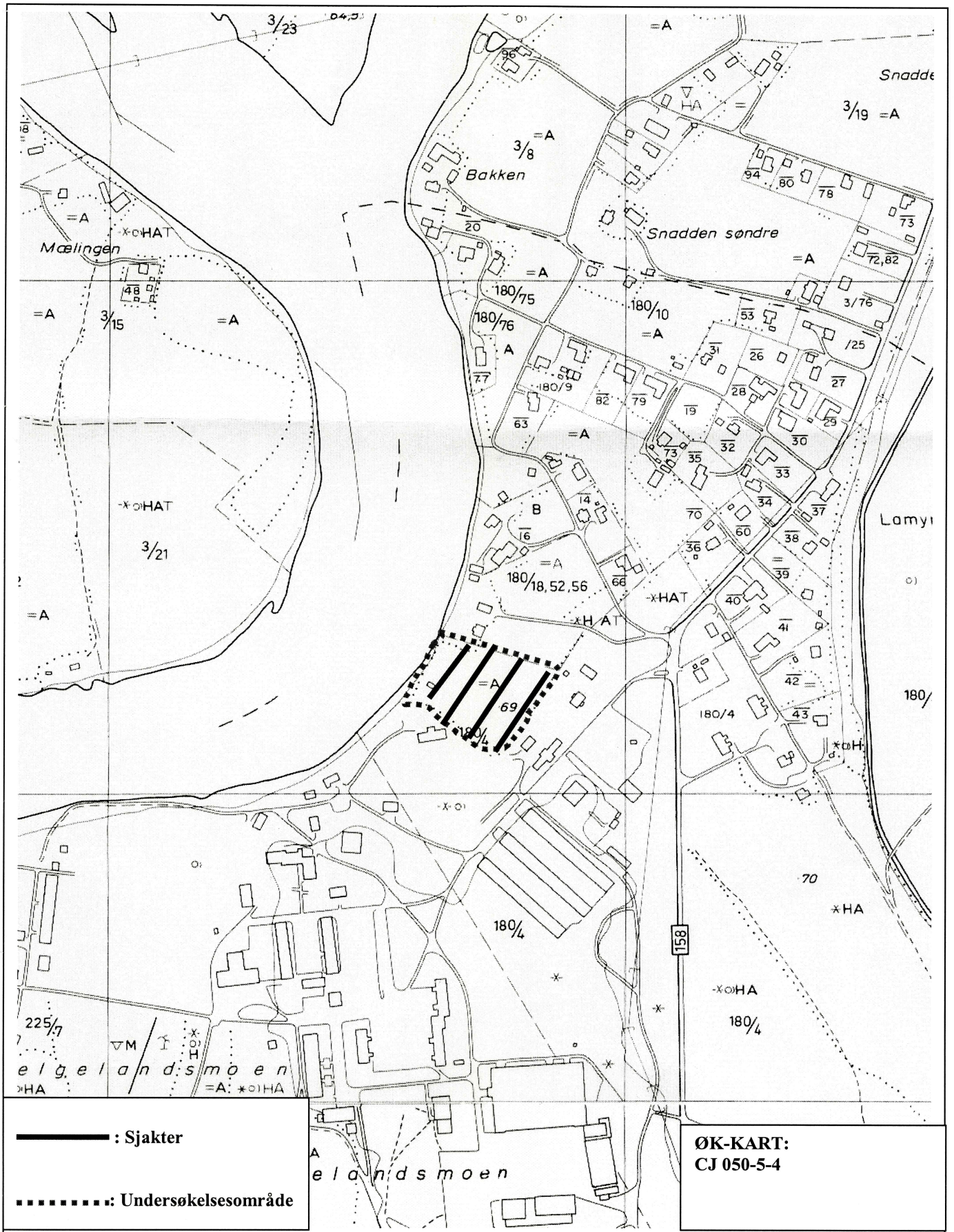
Undersøkellesområde består av plan slette avgrenset av elv i vest, militærleir i øst og syd og boligfelt i nord. Undersøkellesområdet består av dyrket mark.

Sjaktene

Det ble gravd 4 sjakter med en lengde på 75 – 100 m. og en bredde på ca. 3,5 m. Over dette jordet lå det imidlertid to "Natokabler" og i dette området ble det ikke undersøkt.

Grunnforhold

Grunnforholdene i området består av et 0,15 – 0,25 m. tykt pløyelag etterfulgt av gulgrå fin sand.

— : Sjakter

-----: Undersøelsesområde

ØK-KART:
CJ 050-5-4

Registreringer/observasjoner

Det ble ikke gjort funn av automatisk fredede kulturminner innenfor undersøkelsesområdet.

Drammen 13.01.05

Kjell E Sønsterud